ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

Настоящата програма е разработена в изпълнение на чл.40, ал.1 на Закона за защита на животните от Старши експерт „ЕООС” на Община Долна баня. Разработването и приемането на тази Програма се налага поради това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични), че досега взетите мерки в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчни и поради това, че все още не може да се намери цялостно и трайно решение дори и в новоприетия закон.

1.ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Целта на тази Програма е като се използват достиженията на световната наука и собствения опит да се постигне нов, по-усъвършенстван и съвременен подход, способстващ за установяване на трайна тенденция за намаляване на броя на безстопанствените кучета на територията на Община Долна баня.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България.

Предвижданията са, че реализирайки програмата на територията на Общината и при повсеместно прилагане на действени мерки след около **пет** години популацията на кучетата трябва да бъде овладяна и да се премине към извеждане на кучетата от улиците и трайното им настаняване в приемници.

2. НОРМАТИВНА УРЕДБА

Програмата е разработена в съответствие със съществуващата нормативна уредба, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитащи кучета както в населените, така и извън населените територии. По долу са цитирани извадки от нормативни документи, регламентиращи разглежданата проблематика.

Съгласно чл. 31, ал. 1 от Закона за здравето (Обн., ДВ, бр. 70/2004 г., в сила от 1.01.2005 г., доп., бр. 46/2005 г., изм. и доп., бр. 76/2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) “Държавата, общините, юридическите и физическите лица осъществяват дейността си, като осигуряват опазването на жизнената среда от вредно въздействащите върху здравето на човека биологични, химични, физични и социални фактори.”

Задълженията на кметовете на общини по отношение на безстопанствените кучета са определени в Закона за ветеринарномедицинската дейност /ЗВМД/ (Обн., ДВ, бр. 87/2005г., в сила от 1.05.2006г.) и Правилника за прилагане на Закона за ветеринарномедицинската дейност /ППЗВМД/ (Приет с ПМС № 118 от 27.06.2000 г., обн., ДВ, бр. 55 от 7.07.2000 г., в сила от 18.07.2000 г., изм., бр. 4 от 12.01.2001 г.).

Съгласно чл. 35, т. 4 от ЗВМД – “Кметовете на общини организират улавянето и изолирането на скитащи кучета и осигуряват финансови средства за провеждане на задължителните ветеринарномедицински мероприятия, предвидени в наредба на министъра на земеделието и горите”;

Според разпоредбите на чл. 70, ал. 1 от същия закон – “Безстопанствените животни (родени като такива, загубени или изоставени от своите собственици, които не обитават дом, ферма или специално определено за тях място) се настаняват временно в изолатор на общините и кметствата.”

В чл. 138, 139 и 140 от ППЗВМД задълженията на кметовете на общини и кметства са конкретизирани:

Чл. 138. (1) Кметовете на общини и на кметства:

1. организират изграждането на изолаторите по чл. 70, ал. 1 от закона;
2. осигуряват специално оборудвани за превозване на безстопанствени животни транспортни средства;
3. осигуряват ветеринарномедицинско обслужване и помощен персонал в изолаторите;
4. назначават лице, което ръководи изолатора;
5. обезпечават залавянето на безстопанствените животни.

(2) Залавянето и транспортирането до изолатора се извършват по начин, който причинява минимални физически и душевни страдания на животните.

(3) При настаняване на животните в изолатора се спазват изискванията по чл. 117, т. 3.

(4) Настанените в изолатора животни се вписват в регистър, воден от длъжностното лице по ал. 1, т. 4, и се маркират по начин, който позволява тяхното идентифициране.

(5) По време на престоя в изолатора на животните се осигуряват достатъчно количество храна и вода и пространство за движение, съобразени с вида им.

(6) На болните и наранените животни в изолатора се оказва ветеринарномедицинска помощ.

(7) Срокът по чл. 70, ал. 2 от закона не се отнася за злонравни животни и за животни, страдащи от заболявания, които представляват опасност за здравето на другите животни или на хората.

(8) В случаите по ал. 7 незабавно се пристъпва към евтаназия.

(9) В случаите, когато в срока по чл. 70, ал. 2 от закона се яви лице, което желае да придобие настанено в изолатора животно, се прилага редът по чл. 122, ал. 1 - 6.

Чл. 139. Настанено в изолатор животно компаньон може да бъде получено от собственика му срещу представяне на ветеринарномедицински паспорт или след доказване на собствеността по друг начин и след заплащане на разходите по престоя му в изолатора.

Чл. 122. (1) Собствениците на кучета, навършили 6-месечна възраст, ги регистрират в съответната РВМС или при лицензирани ветеринарни лекари.

Чл. 140. Кметството осъществява контрол върху изградените на територията му изолатори.

Контролирането на кучешката популация от общините е заложено и в работния план на Националната програма за профилактика и борба с кърлежовопреносимите трансмисивни инфекции за периода 2004-2007 година приета с Решение № 18 от 16 януари 2004 година на Министерски съвет.

В т. 3 от Решението за приемане на Националната програма за контрол на ехинококозата при хората и животните за периода 2004-2008 година /приета с Протокол № 24 от 24 юни 2004 година от заседанието на Министерски съвет/ на общинските съвети е препоръчано при ежегодното утвърждаване на бюджетите на общините ПРИОРИТЕТНО ДА ОСИГУРЯВАТ ФИНАНСИРАНЕТО НА СЛЕДНИТЕ ДЕЙНОСТИ:

а) изграждане и поддържане на общински изолатори за безстопанствени кучета;

б) разходи за преглед, храна, обслужване и евтаназия на безстопанствените кучета, настанени в общинските изолатори;

в) закупуване и поддръжка на контейнери, предназначени за събиране на кучешки екскременти в определените райони за разходка на кучета;

г) подобряване на системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци;

д) маркиране на местата за разходка на кучета.

За ловностопанските райони съгласно чл. 67, ал. 1 от Закона за лова и опазване на дивеча /ЗЛОД/ (Обн., ДВ, бр. 78/2000 г., изм., бр. 26/2001 г., бр. 77/2002 г., изм. и доп., бр. 79/2002 г.) отговарят ловните стражари. Проблемът със скитащите и подивели кучета е уреден в чл. 40, ал. 2 и чл. 67, ал. 4, т. 14 от Закона.

Чл. 40. (1) За запазване на екологичното равновесие и устойчиво развитие на популациите при доказана необходимост се регулира числеността на някои видове дивеч при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона.

(2) Подивелите и скитащи кучета и котки в ловностопанските райони се унищожават.

Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 79/2002 г.) Опазването и охраната на дивеча във всички ловностопански райони се извършват от държавните лесничейства и дивечовъдните станции. Непосредствената охрана се осъществява от ловни стражари.

(4) Ловните стражари в поверените им охранителни участъци:

14. (нова - ДВ, бр. 79/2002 г.) регулират числеността на хищниците, подивелите и скитащите кучета и котки;

3. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА В ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

През последните години е регистрирана трайната тенция на завишаване на случаите на ухапани от скитащи кучета хора на територията на Общината.

Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните. Различен дял от ухапаните остават извън полезрението на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ. Те са много по-опасни в епидемиологично отношение, защото са неизвестни и разпространяват безпрепятствено заразата.

Анализът на профилактиката и борбата с паразитозите показва, че е налице тенденция към увеличаване. Основание за това е, както тенденцията за увеличаване на броя на скитащите кучета през последните години, така и съществуващата многофакторност в реализирането на ефективен епизоотологичен и противоепидемичен контрол.

Причините за влошеното състояние са комплексни. Епидемичният процес при паразитозите се обуславя от комплексното действие на следните фактори – биологичен, природен и социален. Последният се явява основна движеща сила. Епизоотично-епидемичният процес при паразитозите е тясно свързан с влиянието на социалните фактори – характер и степен на развитие на животновъдството, брой на кучетата, състояние на ветеринарномедицинския контрол и степен на развитие на

екарисажната мрежа, нивото на образование и здравна култура на населението, материалното състояние, миграционните процеси, характер на организация на здравеопазването, диспансеризация, размер на профилактичните и противоепизоотичните мерки за оздравяване на жизнената среда на човека.

Характерът на епидемичния процес зависи от поддържането на инвазията в източника – кучето, степента на неговата екстенз- и интензинвазия, възможността за разсейване на яйцата на паразитите, степента на контакта на човека с гостоприемника.

От средата на 80-те години много обективни причини (структурната реформа в селското стопанство) и субективни причини (неизпълнение на съществуващото законодателство от страна на компетентните органи) доведоха до нарушаване на цялостното изпълнение на мерките за борба с паразитозите по отношение на основния източник – кучето и до влошаване на епизоотичната ситуация.

Както е видно от гореизложеното заболяванията, чийто преносител или гостоприемник е кучето са сериозен проблем с многостранни измерения: хуманно-медицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични, което налага разработването на настоящата програма.

4. ОБЩ ПОГЛЕД ВЪРХУ ПРОБЛЕМИТЕ, СВЪРЗАНИ С БЕЗСТОПАНСТВЕННИТЕ КУЧЕТА

БИОЛОГИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСОБЕНОСТИ

Общи данни - характеристика на вида Canis familiaris

Според зоологическата систематика кучето принадлежи към семейство Кучета (Canidae) на разред Хищници (Carnivora). Още от дълбока древност хората започнали да отделят най-послушните, най-възприемчивите, с най-добри качества кучета. Този изкуствен отбор още в най-ранните стадии на одомашняването спомогнал за развитието на нужните за хората качества в кучето. Под влияние на условията на средата и отбора, постепенно се създавали нови породи и техни представители се кръстосвали помежду си. От древността хората се стремели към въвеждане на определена специализация на породите, която се стараели да затвърдят в поколенията. Днес кинологията класифицира голямото разнообразие от кучешки породи в три основни групи:

примитивни породи – малък брой кучета, непретенциозни, устойчиви, трудно поддаващи се на дресировка и слабо привързани към човека. Това са някои азиатски породи и африкански ловни кучета.

преходни породи – група примитивни кучета, с които човекът е започнал целенасочена племенна работа и дресировка. Такива са някои групи лайки, кавказки и средноазиатски овчарки.

културни породи – най-многочислената група породисти кучета, за които човекът е създал благоприятни условия за отглеждане, хранене, племенно развъждане и практическо използване. Тук се отнасят всички ловни, служебни и декоративни породи кучета.

Според друга класификация кучетата се делят на 4 групи породи:

ловни кучета – лайки, хрътки, шпаниели и др.;

служебни кучета – овчарки, ерделтериери и др.;

спортно-служебни кучета – доберман-пинчер, догове и др.;

декоративни (стайни) кучета – пекинез, чихуахуа, японски хин, болонки и др.

Кучетата от различните породи са най-различни по тегло и големина. Днес в света се наброяват над 600 признати породи кучета. Кучетата в зависимост от породата достигат полова зрялост между 7 – 12 месечна възраст, но понякога първият еструс при женските може да се забави до 18-месечна възраст. Обикновено еструсът е два пъти годишно (пролет и есен) и продължава 14-22 дни. Нормалната бременност продължава средно 63 дни (при дребните породи – 58 дни, а при по-едрите до 65 дни). Средният брой на малките варира в зависимост от породата, телесното развитие на майката, храненето и други. Обикновено при дребните породи новородените са 2-5 броя, а при едрите – 6-12 броя. Мястото за раждане женската избира сама – най-често място, където тя се чувства по-сигурна. Раждането настъпва обикновено през нощта или в ранните утринни часове. Периодът през който малките сучат продължава до 7-8 седмица от раждането. Млечните зъби на кучето започват да се развиват 2 седмици след раждането. Смяната на млечни зъби с постоянни започва между 3,5 до 4 месечна възраст и обикновено завършва до 8-ия месец. В млада възраст кучето има 32 млечни зъба, а възрастното куче – 42 постоянни. Зрението на кучето има свои особености. То не е способно да види предмета едновременно с двете си очи, тоест всяко око има свое поле на зрение. Кучето не може да различава цветовете, но формата на предметите разпознава добре. Кучето вижда движението на предметите от разстояние 250-300 м и повече. Обонянието стои на първо място сред сетивните усещания на кучето. Продължителността на живота на кучето е 12-20 години.

ЕПИЗООТОЛОГИЯ И БОЛЕСТИ, КОИТО КУЧЕТАТА МОГАТ ДА ПРЕНАСЯТ ПРЯКО

1. Инфекциозни болести

- Салмонелоза (паратиф).

Това е една от най-често срещащите се инфекциозни болести по бозайниците. Причинител на заболяването са няколко типа бактерии, които са много устойчиви към външни въздействия.

- Туберкулоза.

Специфична, хронична инфекциозна болест, която се характеризира с появата на туберкули (възелчета) в различни органи, които казеозират и впоследствие калцифицират. Болестта е разпространена повсеместно и от нея заболяват почти всички видове животни и човекът.

- Бронхосептикоза (бордетелна инфекция).

Заразно заболяване, което протича с признаци на бронхопневмония. Причинител е Bordetella bronchiseptica, която обитава горните дихателни пътища на повечето видове бозайници.

- Бяс

Остра заразна болест, към която са възприемчиви всички видове животни и човекът. Причинителят е вирус. Разпространява се от скитащи кучета, а в последно време и диви хищници. Заразяването става чрез ухапване или попадане на вируса върху ранички, драскотини по кожата. Инкубационният период е до 60 дни.

- Тизерова болест.

Причинител е Bacillus piliformis. Като причини за развитието на заболяването се считат стресорните въздействия (лошо хранене, третиране с препарати по време експеримент и други фактори, свързани с околната среда). Инкубационният период е от 5 до 15 дни.

2. Гъбични болести

- Дерматомикози (трихофития, фавус, микроспория).

Микотичните болести се наричат още дерматомикози, тъй като се предизвикват от гъбички и засягат кожата на почти всички видове бозайници. Инкубационният период продължава от 8 до 30 дни.

3. Паразитни (инвазионни) болести

- Токсоплазмоза

Паразитно заболяване, с разнообразно протичане. Възприемчиви към болестта са всички диви и домашни животни. Токсоплазмозата е разпространена по цялото земно кълбо, както сред хората, така и сред животните.

- Цестодози (представители на сем. Taeniidae).

Към разред Cyclophylloidea спадат по-голямата част от всички цестоди. Това са най-съвършените и най-специализираните панделковидни червеи, които паразитират предимно в топлокръвните животни – птици и бозайници.

- Ехинококоза
- Дипилидиоза
- Нематодози
- Токсокароза

4.Кърлежовопреносимите инфекции /КПИ/

Бездомните и скитащи кучета представляват един от основните резервоари на зараза за някои КПИ, най-често срещана от които е Марсилската треска. Това обстоятелство изисква системни мерки за контролиране на кучешката популация.

5.МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА СЪС БЕЗСТОПАНСТВЕННИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА1 Създаване на територията на Община Долна баня на кастрационен център.

За създаването на кастрационния център Община Долна баня да предостави за срок, не по-малък от три години терен /и евентуално – сгради/ – общинска собственост по допълнително предложение, *както и средства за издръжка.* Част от финансирането на обекта и неговите функции да са за сметка на Организация за защита на животните /регистрирана по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел/ с която Общината да сключи договор за изпълнение на Програмата. Функциите на кастрационния център са следните:

- Изграждане на информационна система с наличната база данни за собственика и лекуващия ветиринарен лекар.

- Поставяне трайна маркировка с цел регистрация, идентификация и избягване на повторно залавяне. Обезпаразитяване, ваксиниране против бяс, издаване надлежно попълнени ветеринарно-медицински паспорти за лицата, които ги обгрижват.

- Оказване помощ на пострадали и болни животни.

- Задължителна здравна профилактика на кастрираните кучета.

- Залавяне и обработване на уличните кучета

За да се избегне хаотичността при улавянето на кучета, ще се изготви схема на града както и график за работа по нея. При обработка на оплакванията ще се изяснява на

място проблема, като се спазва принципа “Сигурност на хората при същевременен ефект за намаляване популацията на уличните кучета чрез кастрация”.

- Първичен преглед

Извършва се от ветеринарния лекар, който съставя констативен протокол. Животните се настаняват във временен изолатор преди извършване на първичния задължителен преглед, поради възможност от внасяне на зараза. Кучетата в приюта се наблюдават ежедневно за промяна в здравословното състояние. Ако след първичния преглед ветеринарния лекар заключи, че животното е болно, то се поставя в изолатор и според вида на заболяването и общото състояние на животното се пристъпва към лечение. Първичния преглед завършва с прилагане на комбиниран препарат срещу външни и вътрешни паразити. Всяко преминало първичен преглед животно се вписва в картотека.

- Отчетност и документооборот

За всяка проведена акция за залавяне на кучета се съставя констативен протокол, в който се отбелязват датата, мястото, броя на заловените кучета, техния пол, цвят, особени белези, приблизително тегло. Протоколът се подписва поне от двама служители от екипа.

В случай на причинена смърт на куче по време на залавяне, се съставя констативен протокол с точно описание на обстоятелствата, довели до леталния край. Този протокол също се подписва от двама служители от екипа и от ветеринарния лекар.

- **Кастрация**

На кастрация могат да се полагат само здрави кучета, като задължително се обезпаразитяват, поставя им се трайна маркировка, ваксинират се против бяс, издават им се надлежно попълнени ветеринарномедицински паспорти, в които се отразяват извършваните манипулации. Тези кучета се връщат на местата от където са взети.

Кастрацията се прави след прилагането на обща анестезия. Ден преди кастрацията, животните не трябва да се хранят.След оперативната намеса се провежда антибиотично лечение.

- Маркировка

Ползват се пластмасови ушни марки с идентификационен номер, притежаващи сертификат за качество, гарантиращ уникалност и липса на странични ефекти. Номерът се записва в регистъра.

- Евтаназия

Евтаназията се извършва задължително от ветеринарен лекар според действащото законодателство.Доказано злонравни, болни с последствия от неизличими заболявания причиняващи им болка и страдание, подлежат на евтаназия.

- Осигуряване на възможност за осиновяване

Неправителствените организации за защита на животните имат пълен достъп до картотеката на приюта. Според данните в нея те търсят физическо или юридическо лице, което ще осинови куче след подписване на декларация.

Съпътстващи дейности:

- Рекламни кампании с цел намиране на дом за част от уличните кучета и предпазване от насилие на улицата.
- Участие в изготвяне и провеждане на общообразователни програми насочени срещу безотговорното и нехуманно отношение към животните.
- Съвместни, адекватни и навременни действия срещу прояви на жестокост към животните.

- Изграждане на координационен център на програмата. Координацията ще се изразява в създаване и поддържане на база данни за кучетата, решаване на проблеми, връзки с обществеността, масмедиите, контролните органи, изготвяне на графици за кастрации на териториален принцип, както и проверка от природозащитните организации на граждани, поели ангажименти чрез декларация за редовно обезпаразитяване и ваксиниране на уличните кучета.
- Настаняване за постоянно обитаване на кучета, за които стопаните не могат повече да се грижат с цел подпомагане и предпазване от изоставяне на улицата.
- Поемане постоянна грижа в преходния приют за възрастни, болни или малтретирани, които трудно се адаптират.
- Уточняване наличния брой женски кучета, подлежащи на кастрация.
- След овладяване на популацията и намаляване числеността на уличните кучета, постепенно на четвъртата година от изпълнението на програмата следва изтегляне в приюти, в каквито ще се трансформират кастрационните центрове.

МЯРКА2 Организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

Във взаимодействие с РВМС и общинската администрация, в зависимост от нуждите и отдалечеността от границите на населеното място ще се обозначат и обурудват места за разходка. Мярката се финансира от Община Долна баня.

МЯРКА3 Контрол по изпълнение изискванията закона от собствениците на домашни и ловни кучета.

Възлага се на съществуваща или новосъздадена общинска структура, като се съвместява и с други функции. Мярката се финансира от Община Долна баня.

МЯРКА4 Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка. Възлага се на Общинския изолатор и *се финансира от Община Долна баня и от собствениците на кучета*.

МЯРКА5 Усъвършенстване работата на общинския изолатор. Дейността на същия се ограничава до обработване само на немаркирани като домашни или обработени от кастрационния център животни, приоритетно агресивни такива и до реакция по сигнали и оплаквания на граждани, свързани с немаркирани животни. Приютът се натоварва с регистрацията и маркирането на домашните кучета, които се кастрират в приюта. *Мярката се финансира от Община Долна баня и от собствениците на кучета.*

Настоящата програма е приета с Решение №132 взето по Протокол №9 година на Общински съвет-Долна баня от извънредно заседание проведено на 09.10.2008 година.